

PM 2008:105 RIV (Dnr 322-447/2008)

Bidrag på lika villkor (SOU 2008:8)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid 12 maj 2008

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen "Bidrag på lika villkor" (SOU 2008:8) överlämnas och
åberopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har för yttrande remitterat *Bidrag på lika villkor - delbetänkande av utredningen om villkoren för fristående skolor*. Rapporten redovisas i bilaga 2.

Regeringen beslutade den 22 mars 2007 att tillkalla en särskild utredare för att se över hur lagstiftningen kan ändras så att offentliga och fristående skolor ska kunna bedriva verksamhet på lika villkor.

Utredningen föreslår att beslut om bidrag till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor ska kunna överklagas genom förvaltningsbesvär, att kommunens budget ska vara grunden för utbetalning av bidrag, utökning av riksprislistan och att fastställa särskilda belopp för de nationella inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt transport och logistik inom fordonsprogrammet. Därutöver föreslår utredningen hur kommunernas ersättning till de fristående skolorna ska beräknas.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Mina synpunkter

Rätten att välja skola och förekomsten av friskolor har under åren bidragit till stora förändringar av Stockholms skolor. Valfriheten för elever och föräldrar har ökat, liksom mångfalden av pedagogik och profiler av olika slag. En mångfald av skolor innebär en ständig utmaning för varje skola att utvecklas och skapar också fler utvecklingsmöjligheter för lärare och skolledare. Likvärdiga villkor skall råda för privata och kommunala alternativ.

I utredningen föreslås att kommunens bidragsbeslut ska vara möjliga att överklaga genom förvaltningsbesvär. Jag välkomnar den förstärkning av de fristående skolornas rättssäkerhet som detta förslag syftar till. Det är emellertid viktigt att lagstifta-

ren säkerställer att en sådan ordning inte får som konsekvens att domstolarna tvingas göra avvägningar kring bidragsnivåer som egentligen är politiska. Rättsväsendets uppgift bör vara att pröva lagligheten i kommunens beslut, själva innehållet bör däremot kommunen råda över.

Utredningens förslag om att lägga lokalkostnaderna utanför grundersättningen och ge skolorna ersättning för faktiska kostnader riskerar att få mycket negativa konsekvenser, ur flera aspekter. För det första riskerar förslaget att kraftigt öka de administrativa kostnaderna för såväl kommuner som fristående skolor. Stockholms stad betalar i dagsläget ut bidrag till 1 063 fristående enheter inom förskola och utbildning. Många av dessa verksamheter har dessutom sitt elevunderlag från flera kommuner. För såväl Stockholms stad som andra kommuner i området, liksom för de enskilda verksamheterna, skulle utredningens förslag medföra en kraftig ökning av administrationen och därmed kostnaderna.

Lokalkostnader riskerar dessutom att bli en fri nyttighet med förslaget. Stockholms stad försöker så långt det går att undvika fria nyttigheter för sina egna verksamheter då all forskning pekar på att det motverkar effektivt resursanvändandet. En utformning i enlighet med utredningens förslag riskerar att skapa mycket höga lokalkostnader för staden. Kostnadsökningen för skolverksamheten skulle då inte komma verksamheten till godo utan gå till lokaler.

Lokalkostnaderna bör därför ingå i grundbidraget. Därefter är det upp till den fristående skolan att besluta vilka lokaler man vill etablera sig i och hur stor andel av bidraget den vill använda till lokaler.

Utredningen föreslår att en kommun inte längre ska kunna göra ett avdrag för fristående skolor grundat på kommunens skolpliktsansvar. Det finns tre delar i kommunens skolpliktsansvar. Dels är det uppföljningsansvaret för ungdomar som inte fyllt 20 år och som inte längre har skolplikt, dels ansvaret för att varje barn uppfyller sin skolplikt och dels är det ansvaret att planera för och tillhandahålla plats åt alla elever.

Kommunens skyldighet att tillhandahålla utbildning för alla innebär att det ibland inte är möjligt att ha ett lämpligt antal elever i varje klass eller ett lämpligt antal klasser i varje skola för att lärartjänsterna ska kunna anpassas på ett ekonomiskt optimalt sätt. Kommunen har också skyldighet att se till att det finns skolor i alla områden. Det måste därför finnas en möjlighet att ersätta ansvarig nämnd för skolpliktsbevakningen vid sidan om schablonen. Ersättning för skolpliktsbevakning får dock aldrig bli ett instrument för att avsiktligt införa skillnader i de ekonomiska villkoren för fristående och kommunala skolor.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen ”Bidrag på lika villkor” (SOU 2008:8) överlämnas och återopas denna promemoria.

Stockholm den 30 april 2008

LOTTA EDHOLM

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Sammanfattning av ”Bidrag på lika villkor” (SOU 2008:8)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Delvis bifalla föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande.

De krav på kvalitet som ställs på de pedagogiska verksamheterna i Stockholm måste gälla oavsett driftsform. För att möjliggöra lika villkor mellan kommunala och fristående skolor måste kraven som ställs på dem vara lika och det är detta som bör stå i fokus.

För att kunna säkra kvaliteten på all utbildning, oavsett anordnare och driftsform, bör t ex inspektörsverksamheten stärkas och antalet inspektioner öka. Kvalitetsgranskningar måste vara offentliga och lättillgängliga och kommunerna måste ges större möjlighet till insyn i den fristående utbildningsverksamheten. Ekonomiska granskningar måste införas som en del av kvalitetsgranskningen, eftersom en misskött ekonomi påverkar kvaliteten i verksamheten. Seriositetskontrollen av fristående verksamheter måste göras mer ingående och striktare redan vid tillståndsgivningen. Om det är så att en skola missköts måste kommunerna ha möjligheten att införa sanktioner för att inte riskera att barnens och ungdomarnas utbildning riskeras.

Det är inte rimligt att som utredningen föreslår kompensera fristående skolor om kommunala skolor går med underskott i bokslutet. Vi delar stadsledningskontorets uppfattning att en kommun måste kunna omfördela mellan olika verksamheter på samma sätt som det är möjligt för en privat koncern att omfördela mellan verksamheter.

Vi delar inte utredningens uppfattning att skolpliktsansvaret skulle vara en marginell kostnad för kommunerna. Ökningen av antalet fristående skolor ökar också skolpliktsansvaret för kommunen. Dessutom tillkommer kostnaderna för kommunerna att följa upp den fristående verksamheten. Det är också viktigt att komma ihåg att elevsammansättningen av studiemotiverade elever i vissa fristående skolor ger bättre ekonomiska förutsättningar jämfört med de kommunala skolor som eleverna lämnar. Självklart ska därför schabloniserade avdrag på schablonen till de fristående skolorna även få göras i fortsättningen.

Det måste också vara möjligt att ställa andra typer av krav på dem som anordnar fristående pedagogiska verksamheter. Exempel på sådana är möjligheten att ställa krav på kollektivavtal och utbildad personal samt tillgång till skolbibliotek, studieväg- och arbetsmarknads vägledning, elevvård, gymnastiksal och skolgårdar.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

som svar på remissen ”Bidrag på lika villkor” överlämnas och åberopa följande:

Om förslaget skulle genomföras i sin helhet skulle det innebära en detaljsegmentering och byråkratisering av skolans ekonomi som skulle innebära märkbara inskränkningar av de kommunala skolornas och rektorernas frihet som vi gröna inte kan ställa upp på.

Det är bra att friskolorna får rätt att överklaga genom förvaltningsbesvär, det gör att man kan skapa bättre rättsprocesser och tydligare regelverk. Däremot ska bidragen till friskolorna helt och håller baseras sig på de kommunala skolornas kostnad, och här finns inget som helst utrymme för politiska avvägningar, som Lotta Edholm antyder, utan bara fakta.

Det är också bra att säga nej till förslaget att ersättningen för friskolornas lokalkostnader även fortsättningsvis skall baseras på de kommunala skolornas genomsnittliga kostnad. Däremot håller vi inte med förvaltningen om att lokalkostnaderna ska ingå i grundavdraget. Friskolornas lokalkostnad skall motsvara de kommunala skolornas genomsnittliga lokalkostnad, inget annat.

Skolpliktskostnad ska även fortsättningsvis kunna tas ut, det är ett reellt lagligt åtagande av kommunen att med mycket kort varsel alltid vara tvungen att ställa upp med skolplatser.

Men det vore bra om det i lagen skulle kunna definieras vad som borde omfattas av denna skolpliktskostnad, t.ex. övergripande administration, elevregister, egen kommunal skolin-spektion (i de fall kommunen har sådan), eventuellt några elevplatser etc.

Inte ens friskolornas riksförbund gillar förslaget utan påpekar att nuvarande lagstiftning i stort räcker, bara den följs. Men en punkt som verkligen bör genomföras är överklaganderätt genom förvaltningsbesvär.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Tomas Rudin, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Regeringen beslutade den 22 mars 2007 att tillkalla en särskild utredare för att se över hur lagstiftningen kan ändras så att offentliga och fristående skolor ska kunna bedriva verksamhet på lika villkor.

Utredningen föreslår att beslut om bidrag till enskilda förskolor, fritidshem och förskoleklasser samt fristående skolor ska kunna överklagas genom förvaltningsbesvär, att kommunens budget ska vara grunden för utbetalning av bidrag, utökning av riksprislistan och att fastställa särskilda belopp för de nationella inriktningarna musik inom det estetiska programmet samt transport och logistik inom fordonsprogrammet. Därutöver föreslår utredningen hur kommunernas ersättning till de fristående skolorna ska beräknas.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms barn och ungdomar ska erbjudas Sveriges bästa förskola och skola. Det ska finnas ett brett urval av verksamheter, inriktningar och fristående alternativ där kunskap, lärande och omsorg står i fokus. De fristående skolorna har positivt bidragit till den pedagogiska mångfalden och utvecklingen av undervisningen. Det är viktigt vid fördelningen av medel att likabehandlingsprincipen gäller i så stor utsträckning som möjligt mellan kommunala och fristående aktörer.

Förvaltningsbesvär

Utredningens förslag att det ska vara möjligt att överklaga med förvaltningsbesvär anser kontoret vara positivt för de fristående skolorna. För att det ska vara möjligt att överklaga med förvaltningsbesvär krävs dock en ökad transparens och tydlighet i fördelningen av bidrag. På en del punkter överensstämmer stadens fördelningssystem med de förslag som utredningen har, då det också utgår från ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp för barn med särskilda behov. Staden tillämpar också sex-procentsregeln när det gäller momspåslaget för de fristående skolorna.

Utredningen föreslår att om kommunala enheter går med underskott så ska de fristående skolorna vid bokslutet kompenseras med motsvarande belopp. I utredningen skrivs att ”I den mån kommunen tillåter underskott i en kommunal skolverksamhet utan att de fristående skolorna i kommunen får någon kompensation i form av tilläggsbidrag har principen om lika villkor satts ur spel”. Stadsledningskontoret har förståelse för utredningens intentioner. Stadsledningskontoret menar dock att förslaget ger uttryck för misstro gentemot kommunernas ekonomistyrning. Det kommer alltid att finnas enskilda enheter som går med under- eller överskott. Det måste vara möjligt för en kommun att omfördela mellan olika verksamheter på samma sätt som det är möjligt för en privat koncern att omfördela mellan olika verksamheter.

Skollokaler

Utredningen föreslår att lokalkostnaderna ska läggas utanför fördelningssystemet och att

skolorna ska få ersättning för faktiska kostnader. Stadsledningskontoret menar att det kraftigt kommer att öka de administrativa kostnaderna för bägge parter. Många fristående skolor inom stockholmsområdet har sitt elevunderlag från flera kommuner. Enligt utredningens förslag ska då skolan förhandla lokalkostnaden med varje kommun. Stockholms stad betalar i dagsläget ut bidrag till 393 enskilt drivna förskolor, 98 enskilt drivna fritidshem, 219 fristående grundskolor och 131 fristående gymnasieskolor. Det är för närvarande 1 063 enheter som staden ska administrera hyreskostnader för årligen.

Lokalkostnader blir dessutom i och med detta förslag i stort sett som en fri nyttinghet. Staden försöker undvika liknande system för sina egna verksamheter då det motverkar effektivt resursanvändande. Nu föreslås en fri nyttinghet för verksamheter där kommunernas möjligheter att gå in och styra är ytterst begränsade.

Möjligheten finns att många fristående skolor etablerar sig i innerstaden om de kan få ersättning för faktiska lokalkostnader, vilket för den fristående skolan ger möjlighet till ett större elevunderlag. Detta kan innebära överetablering av skolor i innerstaden och mycket höga kostnader för staden. Kostnadsökningen för skolverksamheten skulle då inte komma verksamheten till godo utan gå till lokaler.

Rörlighet inom grundskolan påverkar i hög grad skolornas elevantal och planeringen av lokaler. Detta tillsammans med barnkullarnas olika utveckling ställer krav på att lokaler utnyttjas flexibelt och lätt går att ställa om för användning av annan skolform. Lokalkostnader är för kommunen en mycket viktig fråga.

Kontoret menar att lokalkostnaderna måste ingå i grundbidraget och att det är upp till den fristående skolan att besluta vilka lokaler man vill etablera sig i och hur stor andel av bidraget de vill använda till lokaler.

Skolpliktsansvar

I enlighet med Stockholms fördelningssystem så görs ett avdrag på schablonen till de fristående skolorna med tre procent för kommunens skolpliktsansvar som läggs in i grundschablonen till de kommunala skolorna. Dessutom betalades i 2008 års budget ca 40 mnkr ut till utbildningsnämnden för skolpliktsansvaret. Utredningen menar att det inte ska vara tillåtet att göra schabloniserade avdrag. Utredningen anser att skolpliktsansvaret är en marginell kostnad.

Det finns tre delar i kommunens skolpliktsansvar. Dels är det uppföljningsansvaret för ungdomar som inte fyllt 20 år och som inte längre har skolplikt, dels ansvaret för att varje barn uppfyller sin skolplikt och dels är det ansvaret att planera för och tillhandahålla plats åt alla elever. Kommunens skyldighet att tillhandahålla utbildning för alla innebär att det ibland inte är möjligt att ha ett lämpligt antal elever i varje klass eller ett lämpligt antal klasser i varje skola för att lärartjänsterna ska kunna anpassas på ett ekonomiskt optimalt sätt. Kommunen har också skyldighet att se till att det finns skolor i alla områden.

Utredningen menar att kommunen har kostnader för det övergripande myndighetsansvaret för skolplikt och att kostnaderna av det slaget bör kunna särskiljas och inte ingå i resurserna till skolverksamheten. Kontoret delar utredningens uppfattning att kommunen har kostnader för skolpliktsansvaret och de bör kunna särskiljas. Det måste dock finnas en möjlighet att ersätta ansvarig nämnd för skolpliktsbevakningen vid sidan om schablonen.

Åtgärder vid oegentligheter

Enligt dagens regler så fastställer skolverket tillstånd för att bedriva fristående skola och fastställer även skolans rätt till bidrag. Kommunen betalar därefter ut bidrag för de elever som är folkbokförda i kommunen. Stadsledningskontoret föreslår att det redan vid tillståndsgivningen ska göras en mer ingående och striktare seriositetskontroll.

Kontoret är oroad över risken för felaktiga utbetalningar och menar att möjligheterna att stoppa utbetalningen av bidrag när oegentligheter kan bevisas behöver ses över. Det kan t.ex. handla om förbättrad informationsöverföring mellan ekobrottsenheten inom polisen och

kommunen eller att domstolarnas hantering behöver påskyndas. Stadsledningskontoret anser att staten bör se över hur situationer ska kunna hanteras i framtiden för att på ett bättre sätt förhindra att pengar betalas ut när oegentligheter bevisats.

Förslaget i jämförelse med stadens fördelningssystem

Stadsledningskontoret bedömning är att om utredningens förslag godkänns av riksdagen så behöver stadens fördelningssystem inom grundskolan ses över. Däremot kommer inte gymnasieskolan att beröras.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2008

1. att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. att därutöver anföra:

I utredningen föreslås att kommunens bidragsbeslut ska vara möjliga att överklaga genom förvaltningsbesvär. Vi välkomnar den förstärkning av de fristående skolornas rättssäkerhet som detta förslag syftar till. Det är emellertid viktigt att lagstiftaren säkerställer att en sådan ordning inte får som konsekvens att domstolarna tvingas göra avvägningar kring bidragsnivåer som egentligen är politiska. Rättsväsendets uppgift bör vara att pröva lagligheten i kommunens beslut, själva innehållet bör däremot kommunen råda över.

I de fall där misstanke om oegentligheter hos en fristående verksamhet uppstår är det av yttersta vikt att Skolverket eller kommunen snabbt vidtar åtgärder. I de fall där oegentligheterna förmodas vara så grova att beslut fattas om att dra in tillståndet, är det mycket angeläget att den påföljande rättsprocessen sker snabbt. Utdragna processer kan innebära ett mycket olyckligt slöseri med skattemedel. Det är också mycket angeläget att för barns och elevers skull snabbare kunna stänga verksamheter som inte uppfyller kraven.

Att en kommun skulle föregripa domstolsbeslut genom att stoppa utbetalningar innan dom fallit i frågan om tillstånd, är emellertid oförenligt med rättssäkerheten. Det riskerar dessutom att försätta kommunen i en juridiskt svår situation.

Tillsyn och uppföljning av fristående verksamheter måste utföras metodiskt och med största noggrannhet. Den tillsyn som görs av Skolverket och kommunen syftar till att säkerställa att gällande författningar och styrdokument efterlevs. Det är emellertid väsentligt att upprätthålla en tydlig gränsdragning mellan detta tillsynsansvar och rent polisiära åtaganden, som åvilar de rättsvårdande myndigheterna.

Reservation anfördes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Per Olsson (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck (m), Erik Slottnér (kd) och Helen Törnqvist (c), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen är positiv till många delar i utredningens förslag. Förvaltningen

anser att det är bra med en ökad konkurrens och ser positivt på det ökade antalet fristående aktörer på marknaden. Utredningen har rätt i att det då kräver ökad transparens och tydlighet i besluten. Tydliga och klara regler minskar administrationen och är en förutsättning för goda relationer mellan parterna.

Överklagan

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt att överklaga kommunens beslut om bidrag genom förvaltningsbesvär. Utbildningsförvaltningen anser att utredningens slutsatser är bra och riktiga och ökar förståelsen mellan kommunen och de fristående skolorna. Av samma anledning som förvaltningen anser att rätten till överklagan är ett bra förslag anser förvaltningen att kommunens rätt till insyn ska finnas kvar. För att möjliggöra för medborgarna att kunna göra "rätt" val krävs kunskap och information. Kommunerna måste ha möjlighet att samla in information ifrån alla verksamheter inom kommunen för att kunna redogöra för vad kommunens pengar har genererat för värde till kommuninvånarna. Det är en självklarhet att kommunerna måste följa upp hur kommunens skattemedel har använts och vilken kvalitet de har givit invånarna.

Särskilda behov

När det gäller beräkningen av bidraget delar utbildningsförvaltningen utredningens uppfattning att så mycket som möjligt ska ingå i grundbidraget. Utredningens förslag om hur hanteringen av särskilda behov ska ske är också bra.

Lokalkostnader

Däremot är förvaltningen helt emot utredningens förslag att lägga lokalkostnaderna utanför och ge skolorna ersättning för faktiska kostnader. Utredningen menar att det kan leda till viss resursbesparing för både kommuner och fristående skolor. Utbildningsförvaltningen menar att det kraftigt kommer att öka de administrativa kostnaderna för båda parter. Många fristående skolor inom stockholmsområdet har sitt elevunderlag ifrån flera kommuner. Enligt utredningens förslag ska då skolan förhandla lokalkostnaden med varje kommun. Stockholms stad betalar i dagsläget ut bidrag till 393 stycken enskild bedrivna förskolor, 222 stycken enskilt bedrivna familjedaghem, 98 stycken enskilt bedrivna fritidshem, 219 fristående grundskolor och 131 stycken fristående gymnasieskolor. Det är 1 063 enheter som staden ska administrera hyreskostnader för årligen.

Lokalkostnader blir dessutom i och med detta förslag i stort sett som en fri nytthet. Stockholms stad försöker så långt det går att undvika fria nyttheter för sina egna verksamheter då all forskning pekar på att det motverkar effektivt resursanvändandet. Förvaltningen menar att lokalkostnaderna måste ingå i grundbidraget och att det är upp till den fristående skolan att besluta vilka lokaler man vill etablera sig i och hur stor andel av bidraget de vill använda till lokaler.

Skolpliktsansvar

Utbildningsförvaltningen delar inte heller utredningens slutsats att kommunens kostnader för skolpliktsansvar är begränsat. Förvaltningen menar att det finns två delar i ansvaret att ta emot elever. Det ena är det som utredningen tar upp att det alltid måste finnas en tom plats för en nyanländ elev och därmed kan kommunerna aldrig ha fullt. Förvaltningen menar dock att skyldigheten att alltid kunna ta emot en elev till inte står för den stora kostnaden i ansvaret utan att konkurrensen på marknaden har minskat möjligheterna att optimera verksamheten vilket de fristående skolorna kan. Det handlar bland annat om att inte kunna bestämma antalet klasser för att få en optimal tjänstefördelning. Kommunerna har ett annat uppdrag än de fristående skolorna. Kommunerna måste se till så att det finns skolor i alla områden. De kan inte begränsa sig till att etablera sig där det bedöms finnas ett tillräckligt elevunderlag.

Utbildningsförvaltningen menar att utredningen borde ha sett över både uppdraget och ersättningen. Det finns idag skillnader i skollagen när det gäller åtagandet för fristående skolor respektive kommunala skolor som inte kan hänföras till kommunens övergripande uppdrag. Förvaltningen hade önskat att även detta utreddes och att skillnaderna där minimerades till att endast begränsa sig till kommunens övergripande uppdrag. Det skulle då underlätta diskussionerna kring ersättning på likvärdiga villkor.

Riksprislistan

Utökningen av riksprislistan till att omfatta fler verksamheter än idag är bra. Det ligger helt i linje med hur Stockholm har arbetat innan och möjliggör valfrihet inom fler områden. Det är bra att basera prislistan på vilka kostnader som kommunerna har budgeterat för skolan. Det gör kostnaderna mer jämförbara än att gå på bokförda värden.

Åtgärder vid oegentligheter

Enligt dagens regler så fastställer skolverket tillstånd för att bedriva fristående skola och fastställer även skolans rätt till bidrag. Kommunen betalar därefter ut bidrag för de elever som är folkbokförda i kommunen. Utbildningsförvaltningen föreslår att det redan vid tillståndsgivningen ska göras en mer ingående och striktare seriositetskontroll motsvarande den som görs av leverantörer vid upphandling enligt LOU.

Därutöver menar utbildningsförvaltningen att det behöver finnas andra möjligheter än idag att stoppa utbetalningen av bidrag när oegentligheter kan bevisas. Kommunen eller Skolverket har i dagsläget i stort sett inga möjligheter att stoppa utbetalning av bidrag till den fristående skolan förrän tillståndet är indraget, vilket med överklagan kan ta år. Det ska gälla situationer när kommunen klart kan bevisa att det råder sådana missförhållanden hos utföraren så att motsvarande skulle diskvalificera en leverantör att vara avtalspart enligt LOU. Utbildningsförvaltningen menar att staten bör se över hur situationer ska kunna hanteras i framtiden för att säkerställa att skattemedel inte används till oegentligheter.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v) enligt följande

Utbildningsnämnden beslutar

1. att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut samt
2. att därutöver anför följande

De krav på kvalitet som ställs på de pedagogiska verksamheterna i Stockholm måste gälla oavsett driftsform. För att möjliggöra lika villkor mellan kommunala och fristående skolor måste kraven som ställs på dem vara lika och det är detta som bör stå i fokus.

För att kunna säkra kvaliteten på all utbildning, oavsett anordnare och driftsform, bör t ex inspektörsverksamheten stärkas och antalet inspektioner öka. Kvalitetsgranskningar måste vara offentliga och lättillgängliga och kommunerna måste ges större möjlighet till insyn i den fristående utbildningsverksamheten. Om det är så att en skola missköts måste kommunerna ha möjligheten att införa sanktioner för att inte riskera att barnen och ungdomarnas utbildning riskeras.

Det måste också vara möjligt att ställa andra typer av krav på de som anordnar fristående pedagogiska verksamheter. Exempel på sådana är möjligheten att ställa krav på kollektivavtal och utbildad personal och tillgång till skolbibliotek, studieväg- och arbetsmarknadsvägledning och elevvård.

Reservation anfördes av Per Olsson (mp) enligt följande

Utbildningsnämnden beslutar

att ärendet överlämnas utan eget ställningstagande.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck (m), Erik Slottnér (kd) och Helen Törnqvist (c) enligt följande

Utredaren har föreslagit att kommunernas möjlighet att genom så kallade skolpliktsavdrag eller på annat sätt missgynna fristående skolor ska avskaffas. Utbildningsförvaltningen argumenterar däremot för en bibehållen möjlighet till skolpliktsavdrag. Vi delar inte förvaltningens uppfattning i denna fråga. Skolpliktsavdraget kompenserar inte för några faktiska merkostnader för staden utan är i praktiken ett otillbörligt missgynnande av fristående alternativ. För verkligt likvärdiga villkor för offentliga och fristående skolor krävs att skolpliktsavdraget slopas.

Förvaltningen hävdar dessutom att staden har en skyldighet att tillhandahålla skolor ”i alla områden”. Men huruvida staden faktiskt har en sådan skyldighet är en fråga som diskuteras i samband med att skolpliktsansvaret utreds. Svaret på den frågan är långt ifrån givet. Det beror på vad som anses vara ett område i lagens mening. Det kan mycket väl vara så att en kommun anses utgöra ett område, vilket skulle göra förvaltningens argumentation i denna del irrelevant.